

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 105:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Job. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr J. C. Rollmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielinga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Druckers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f125 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned. Indië f150 per jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

BERICHT AAN ONZE ABONNE'S.

Wij deelen hierbij mede, dat wij besloten hebben eenige verandering te brengen in de wijze van dispositie der abonnementsgelden.

Tot dusver werd over het abonnementsgeld beschikt per KALENDER-halfjaar. Meermalen werd ons echter verzocht, waar de Jaargang van „DE REFORMATIE“ loopt van October tot October, onze disposities hiermede in overeenstemming te brengen. Wij hebben gemeend hieraan thans gevolg te moeten geven en zullen dus voortaan onze halfjaarlijkse kwitantien afgeven per 1 October en 1 April.

Waar nu de abonnementsgelden betaald zijn tot 31 December 1926, zullen we, ter bereiking van het voorgestelde doel en ter vermindering van dubbele dispositiekosten, zoo vrij zijn met onze eerstvolgende kwitantie te beschikken over de drie nog volgende kwartalen van den loopenden jaargang, alzoo over f3.75 + f0.15 incassokosten.

Wij menen, ter besparing der incassokosten, genoemd bedrag op onze postrekening (no. 36000) storten of overschrijven dan geven wij hiertoe tot 18 JANUARI gaarne gelegenheid. Na dien datum gelieve men echter geen betalingen meer te doen, doch onze kwitantie af te wachten.

DE UITGEVERS.

INHOUD: Het jaar 1926 II. — Uit de Schrift: De komende Maand (Matth. 2: 47 en 48). — Kerkelijk Leven: Het vonnis van Prof. Hartema VI. Tusschen twee vuren. — Literatuur en Kunst: Paul Morand, Rien que la terre. — Pop-Wetenschap, Schetsen: Gidbertus Voeltius XIV. — Het Boek van de Week. — Uit de Buitenlandse Kerken: Pers-stemmen. — Perschieden. — Kerkinieuw. — Enz.

HET JAAR 1926.

II.

Winst en verlies.

Berekenen wij nu over 1926 winst en verlies in ons kerkelijk leven, dan hebben wij ongetwijfeld kwantitatief, naar het getal, schade te boeken.

Door het schisma verloren wij vele leden.

Een juist cijfer kan niet worden opgegeven.

Toch staat dit wel vast, dat het percentage gering is. Bij den haard van het schisma, in Amsterdam-Zuid, is het numeriek van betekenis. Ook daarvan echter zijn geen nauwkeurige getallen bekend. De opgave, welke de kerk van Amsterdam-Zuid vóór de scheuring deed, blijkt slechts een schatting te zijn geweest en dan wel een schatting erg aan den hoogen kant. Maar elders — ook in Amsterdam-Centrum — zijn de groepen niet groot. Een tamelijk veilige raming brengt ons tot een kleine drieduizend zielen.

Op de ruim 540.000 zielen, welke onze kerken tellen, is het schismatische cijfer verdwijnend klein.

En het laat zich aan het eind van het oude jaar gelukkig aanzien, dat het niet veel grooter zal worden.

Maar het kwantitatieve zegt ons zoo weinig.

Of liever wanneer de vraag om antwoord roept aan welken kant de waarheid is, zegt het getal op zichzelf niets.

Indien het schisma tien, vijftig, honderd maal meer slachtoffers had gemaakt, zouden wij in onze overtuiging, dat de waarheid aan de zijde van Assen wordt gevonden, niet zijn geschokt.

Uit ander oogpunt echter hechten wij aan het getal woer wel eenig gewicht.

Indien Assen ontrouw ware geweest, indien het het rationalisme in onze kerken had laten voortwerken, zou naar menselijke gedachte over tien jaar de breuk veel ernstiger zijn geweest.

Want de breuk moest komen, vroeg of laat.

Maar dan zou het niet bij een kleine drieduizend zijn gebleven.

Wij durven bij geen benadering te beschamen hoeveel duizenden een eventueel schisma dan wel zou hebben verslagen.

Inzooover heeft het getal wel waarde, dat de trouw van schier de grootst mogelijke meerderheid stemt tot dank.

Wat wij in het begin van 1926 schreven, n.l. dat heele deelen van ons land door de kwestie niet werden beroerd, is door de uitkomst gestaafd.

En zelfs in de centra van de beweging is het bijzonder meegevalen.

Menigeen had dat niet gedacht.

De Synode overwoog bij het nemen van maatregelen zelfs de mogelijkheid, dat er tegenclasses gevormd moesten worden.

Dit is gelukkig niet noodig gebleken.

En als wij nu op het kwalitatieve letten, dan schakelen wij de gedachte uit, als zouden aan den kant van Assen alleen oprechte christenen staan en aan gede zijde slechts christenen van den zelfkant worden gevonden.

Zoo'n gedachte mag onder ons geen post vallen. Wij weten beter.

Maar wanneer wij het schisma als geheel nemen, dan heeft dit kwalitatief gesproken aan onze kerken zuivering gebracht.

Want het rationalisme beteekent niet alleen een denkfout, maar ook een levensfout.

Rationalisme ging immer gepaard met toenadering tot de wereld.

En dat het verschijnsel der wereldgelijkvormigheid in de schismatische kringen — het zij hier herhaald: niet hoofd voor hoofd en ook niet zoo, dat allen, die met Assen aan de belijdenis trouw bleven, er geheel vrij van bleven — zich het opvallendst openbaarde, is voor ons voor geen tegenspraak vatbaar.

Het lust ons niet hier in bijzonderheden te treden. Waarop wij doelen is genoegzaam bekend.

Indien het verslag van een lezing juist is — dit voorbehoud maken wij uitdrukkelijk — dan heeft een schismatisch spreker de wereldgelijkvormigheid zelfs verdedigd.

Volgens hem zou in de Schrift wel wereldlieft worden verboden, maar wereldgelijkvormigheid niet.

Alsof er niet geschreven stond: en wordt dezer wereld niet gelijkvormig! (Rom. 12:2).

Het is wel merkwaardig, tragisch zoo gij wilt, dat een predikant, die eens waarschuwde tegen de vernietiging van onze kerken, tegen Assen heeft gekozen.

Moge hij in de schismatische kerken als het geweten fungeeren.

En nemen wij nog immer zijn waarschuwing ter harte!

Op de kerkelijke conferentie onzer schismatische broeders maakte dit een der programmpunten uit: bepaling van hun houding ten opzichte van de kerk.

Er werd te verstaan gegeven, dat onze kerken daarmee niet genoeg ernst maken!

Blijkbaar vergat men, dat kerk een eenheidsbegrip is.

Wij vonden er geen melding van gemaakt, dat ook door de kerk de antithese loopt.

Dat klopt ook wel eenigszins op de feiten.

Wij zagen met leede oogen hoe juist in die kringen, waaruit later het schisma is voortgeko-

men, een kritiekloze houding tegenover de kerk werd aangenomen.

Ook wij zijn minnaars van de kerk.

Maar wij maken onderscheid tusschen christelijke en wereldsche kerk.

Tegenover de laatste, wij schamen ons niet dit openlijk te verklaren, staan wij vijandig.

Voor de eerste zijn wij warme propagandisten.

Het is waar, dat er in onze kerken zijn, die met de tweede ook de eerste voor een goed deel zouden willen uitwerpen.

Het behoort tot onze reformatische roeping op de bewustwording in deze bij onze menschen te werken.

Onder onze dooden was er vooral één, die zich telkens weer als kultuurmens deed kennen.

Het was onze ontslapen medewerker Dr de Moor.

Wij missen in ons blad zijn „muzikale kronieken“.

Ook op letterkundig gebied had hij groote verdiensten.

En al was hij in dit opzicht misschien nog te zeer de litteratuur-opvattingen van een vorige generatie toegedaan, hij bezat tenminste litteratuur-opvattingen.

Zulke menschen zijn onder ons nog al te schaarsch.

Maar niet alleen als echt Gereformeerd cultuurmenschen hadden wij zijn gedachten in zegening, ook — en nu gebruik ik het woord eens in een geheel anderen dan den gewonen zin — als kerkvader.

Kerkvader was hij, niet omdat hij een fundamentele dogmatische betekenissen voor onze kerken heeft gehad, maar omdat zijn hart vervuld was van vaderlijke zorg voor de plaatselijke kerken, welke hij diende en voor onze kerken in het algemeen.

Den man, die op onze kerkelijke vergaderingen zijn plaats geheel kan innemen, zien wij nog niet aangewezen.

Hij was een bij uitstek ordenende geest. Hij bereidde zich op alle gebeurtenissen voor. Het scheen wel, dat hij nooit kon worden verrast. Alleen — God heeft hem verrast door hem midden in den synodalen arbeid weg te rukken en op te nemen in Zijn heerlijkheid. Hij ging naar de kerk, waar geen schisma meer mogelijk is.

Zijn starven blijft voor allen, die van de Asser Synode deel uitmaakten, onvergetelijk.

Gelukkig heeft de Heere onze kerken in dit jaar niet veel van zulke slagen toegebracht.

Het sterftecijfer onder de dienstdoende dienaren des Woords was zeldzaam klein.

Het bedroeg niet meer dan vier.

Eén hunner had — aangrijpend! — juist zijn diensttijd vervuld.

Hij, n.l. Dr O. J. Geerling van Zaltbommel, hoopte te gaan rusten van zijn arbeid.

En hij rust ook van zijn arbeid, maar anders dan hij meende.

Hij ging in de rust, die daar overblijft voor het volk van God.

Ook voor een ander lag het emeritaat in het verschiet. Wij bedoelen Dr P. I. Jongbloed van Deventer.

Eén stond er nog met Dr de Moor in de kracht van zijn leven, de stoere Dr R. van de Kamp te Barendrecht.

le Reformatie",
el sympathie dit
in, wilt ook uw
DVERTENTIËN
zenden.

U REEDS

SCHAPPIJ
aal-Economisch
ekblad

H. AMELINK

Redacteur:

S. SANDBERG

orking van vele

nde personen

g dan nog heden

an de DRUKKERIJ

U BAARN

d weekblad is het

er Christelijk soc-

s in ons land en

— per kwartaal.

in hoofdartikelen

omische vragen,

wingen over de

ities, laat het licht

ids- en bedrijfs-

gen kring, bevat

h financieel-eco-

richt, een revur

chappelijk leven",

g „Pers en Pote-

iek - Vrouwenbe-

ragenrubriek" enz

ang geeft o.a. Dr

in studies over

ing van de rijpere

ugd."

erzorgd, zoo goed-

t, met zoo rijken

in elk christelijk

thuis.

n een abonnement

ummers aan!

DE EENIGE

AFDOENDE

OPLOSSING

de Acoustieon-

it heiden. Duitzen

canAcoustieon

ein 34, Arnhem

AROM ??

TENTIE VAN U

PLAATS?

re verzekerd!

Van de emeriti-predikanten werd echter een betrekkelijk groot getal weggelaten. Niet minder dan twaalf. Tot hen behoorde ook Ds J. van der Landen, door heel het land bekend om zijn sierlijke kanselgaven.

En om nu de statistiek te completeren: behalve de vier predikanten in aktieven dienst, die ons ontvielen, werden er dertien emeritus verklaard, vier afgezet, vier gingen er tot de schismatische kerken over, Dr Vollenhoven ging wegens de aanvaarding van zijn benoeming tot hoogleraar in de Letterarische faculteit tot een anderen staat des levens over, één moest er worden geschorst en verbrak de gemeenschap met onze kerken, één verliet den dienst.

Dit komt onze kerken op een verlies van 28 dienstdoende predikanten te staan.

Daartegenover werden 29 kandidaten in het ambt bevestigd, terwijl één predikant weer uit de Nederl. Herv. Kerk tot ons terugkeerde.

In het geheel alzo 30.

Toch leide men daaruit niet af, dat de eigenlijke vacatures met twee werden verminderd.

Immers, op meer dan één plaats werd tot uitbreiding van het getal predikanten besloten.

Zoodat de behoefte aan predikanten tegen het eind van 1926 nog grooter is dan aan het begin.

Een bewijs, dat men zich over den belangrijken toevloed van theologische studenten niet ongerust behoeft te maken.

Trouwens, wie werkelijk van God tot den dienst in Zijn kerk geroepen is, zal er ook zeker een plaats vinden.

Aan den anderen kant moet er ook bij rijpenden predikanten nood tegen gewaarschuwd, dat een jonge man om de malaise, welke er op ander gebied heerscht, zich voor het predikambt zou voorbereden.

Wee den herders, die zichzelf weiden!

In de nieuwe kerken, welke dit jaar in gebruik worden genomen, uitte zich over het geheel een heuglijke kultuurdrang.

Men is niet langer tevreden met onooglijke, massale vergadermagazijnen.

Men verlangt, dat ook in het huis des gebeds de schoonheid zal dienen.

Het rijmpje over de kerken van goud en de dominees van hout moge nog guame misbruikt worden door hen, die de hand op den zak houden, onze menschen hebben zoo niet het on-artistische dan toch het onvrome van die rijmelarij ingezien.

Zelfs dreigde er een konfliktje over het aanbrenge van gestyleerde koppen van Calvijn, Kuyper, Rutgers en Bavinck aan de buitenzijde van een kerkgebouw.

Met deze „koppensnellerij“ wordt veel gewaagd.

Hier heeft de overdrijving een beslissende stem in het kapittel gehad.

Zoo licht kan daartegen reactie ontstaan.

Het gevolg zou kunnen zijn, dat de kultuurdrang op dit gebied weer eenigszins werd onderdrukt en dat men in den kerkbouwmeester weer meer den technicus, dan den kunstenaar ging zoeken.

Laten we onze architecten aanmoedigen en niet afschrikken.

Overigens worden de nieuwste technische vindingen in onze kringen zeer gewaardeerd. Kerk-telefoon en radio strekken daarvoor ten bewijze. Terwijl men van Nederlandsch Hervormde zijde zijn deel in den omroep niet kan betalen, blijft men van onzen kant niet in gebreke.

Kon nu worden gemeld, dat onze kerken in dit jaar door aanvaarding van het wijkkerkenstelsel in de groote steden betere verzorging der gemeente waarborgden, wij zouden onze hartelijke ingenomenheid hier geestdriftig hebben uitgesproken.

Helaas, er is in dit opzicht een rust, die ons soms benauwen kan.

Men ziet zelfs de randkerken onzer steden tot massale kerken uitgroeien.

En hier kon toch met het wijkkerkenstelsel het gevoeligst worden aangevallen.

Hier staat men niet voor historische, maar voor nieuwe toestanden.

Moge aan het eind van 1927 ons rapport gunstiger zijn.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

De weenende Rachel.

Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is door den Profet Jeremia, zeggende: Eene stem is in Rama gehoord, geklag, geweend en veel gekerm; Rachel beweende hare kinderen en wilde niet vertroost worden, omdat zij niet zijn. Matth. 2:17 en 18.

De weenende Rachel is voor velen het type van een beproefde moeder.

Och, de geschiedenis uit Matth. 2 is ook aangrijpend. En er kan bloederig over worden gefantaseerd. Ook wel zonder dat ook maar in 't minst aan den tekst geraakt wordt.

Rachel weent.

Er is hier profetie-ervulling.

Op wreede wijze. Al die „onschuldige kindertjes“ sterven. Waarom? Welken zin heeft dat gebeuren? Wel Rachel weent. Dat is de zin. Dat is de oplossing van de vraagstelling.

In het koninkrijk van onzen God zullen we moeten leeren afzien van het vleesch. Wie enkel vraagt naar nederigheden vindt de smart. Het leven in Gods Koninkrijk is het sterven voor de wereld.

Dat wist Rachel niet.

Rachel is de moeder, die het wacht van uiterlijken zegen. Ze wil kinderen hebben. „Geef mij zonen“, zoo dwingt ze, „en zoo niet... ik ben dood.“

En als ze er een krijgt noemt ze zijn naam „Josef“; ze wil er meer hebben!

Rachel, de aardse, wacht het voor de aarde van het vleesch.

En haar nazaat heeft veel van haar karakter. Ephraïm is telkens weer het volk, dat het uitleeft: „hier beneden is het wel“.

Néén zegt God. (Jeremia 31).

Ik zal Ephraïm anders leeren.

Er zal rouw komen. Ephraïm's smart wordt benoemd met die van zijn moeder.

Gewezen zal er zijn in Rama. Rachel zal treuren over haar kinderen.

En het gevolg zal zijn, dat Ephraïm zal zeggen: „bekeer ons Heere, zoo zullen wij bekeerd zijn“.

Rachel moet leeren van haar vleesch te scheiden. Opdat ze zie, dat het geestelijk goed, dat Gods zegen tenslotte 't al en... 't eenige is.

Daarom moet Rachel weenen, opdat Rachel sterf aan zichzelf, aan het vleesch, om God te vinden.

Ziedaar de verklaring van het gebeuren in Bethlehem.

De verbreking door de smart zal de genezing door de genade moeten dienen.

Israël's kinderen mogen sterven, als Gods Zoon maar leeft.

Het vleeschelijk Israël heeft geen betekenis, als 't gaat om het geestelijk volk van God.

Van Bethlehem's kinderen moet Rachel — de vleeschelijk minnende — scheiden om Bethlehem's zoon, het kindeke uit de kribbe lief te krijgen met een andere hoogere liefde.

Rachel moet zichzelf verliezen om Christus te vinden.

Ziedaar de verklaring.

Is het wreed wat er gebeurt in Bethlehem?

„Ja“, zegt 't vleesch.

„Néén“, zegt het geloof.

„Want gij, o God, breekt om te bouwen; gij wondt om te heelen; gij doodt om levend te maken.“

En gij mijn lezer?

Kent ge Rachel's houding?

Immers maar al te goed.

Komt God soms in uw leven, door wreedheid toe te laten, door u leed te doen beleven, door u te leiden door de diepte, door u lieve dingen te ontnemen?

Rachel's tranen zijn Rachel's behoud.

Ook gij moet 't leeren: los van het vleesch, van het uiterlijke, van wat beneden is, te leven — opdat gij dicht, heel dicht bij den Heere zoudt komen.

Opdat het vleesch sterf en Jezus leve.

Jezus alleen....

Opdat gij zoudt leeren bidden: „Heere Jezus wees gij mijn al“.

Ja — Hij móet wassen, en wij... minder worden.

J. W.

KERKELIJK LEVEN.

— Het vonnis van Prof. Haitjema.

VI.

De korte schets, welke Prof. Haitjema gaf van de Gereformeerde belijdenis inzake het Schriftgezag, deed ons vragen: „Is dat alles?“

Wanneer men nagaat, hoeveel vraagstukken hierbij aan de orde behoorden te komen en hoe weinige ervan, wij zeggen niet: werden uitgewerkt, want dat mochten wij niet verlangen, maar werden aangestipt, dan kan men kwalijk zijn teleurstelling verbergen.

Prof. Haitjema — zoo moet de konklusie

luiden — maakt er zich al heel gemakkelijk van af. Maar misschien, kan men oordeelen, haalt hij bij zijn tweede punt zijn schade in.

Daarna wil hij immers antwoord trachten te geven op de vraag: wat een belijdende Gereformeerde Kerk met deze belijdenis heeft te doen?

Het voor de hand liggende antwoord is, zoo zegt hij: handhaven.

Nu wil hij niet beweren, dat dit antwoord verkeerd is, maar hij acht zich verplicht te waarschuwen voor een fataal misverstand (dat beteekent nog al iets!) van het woordje „handhaven“.

Hij hoort hier weer de stem van Junius: „op geen enkele wijze is het noodzakelijk noch, dat de autoriteit der Kerk ons het Schriftgezag bevestige, noch, dat de decreten van kerkvergaderingen het stevigen; de roeping van beide is veel meer om het gezag, waarmede God zelf de Schrift bekleed heeft, door te geven en verder te verbreiden.“

Die twee woorden „doorgeven“ en „verbreiden“ drukken volgens hem het best de roeping der kerk nopens het Schriftgezag uit.

En hij licht dat dan nader toe in deze woorden:

„Wat is dat: de belijdenis van het Schriftgezag, of kortweg: het Schriftgezag dóórgeven?“

Dat is: het kleinoed van deze belijdenis onbesmet bewaren en overgeven aan een volgend geslacht. In 1 Timotheüs 3:15 wordt de Kerk genoemd pilaar en vastigheid der waarheid. Kernachtig wordt door Junius aangegeven, wat dit naar zijn overtuiging beteekent. Zie ik goed, dan is deze uitlegging meteen een nadere verklaring van de tweeledige roeping der Kerk, om de belijdenis der waarheid door te geven en verder te verbreiden.

Dóórgeven — dat doet de Kerk met de belijdenis, ook met de belijdenis van het Schriftgezag, wanneer zij zich de vastigheid der waarheid betoont. Dan vindt de Waarheid Gods een vaste zetel, een niet-wankelend troon in de Kerk, die zuiver heeft te bewaren, wat door God aan haar toevertrouwd werd. Dat zuiver bewaren van de Waarheid Gods doet de belijdende Kerk, die leertucht oefent. Zij moet leertucht oefenen, ook om de belijdenis van het Schriftgezag onbesmet te bewaren. In die leertucht komt geen kleinigheid der Kerk tot uiting. Zal het goed zijn, dan geldt het hier de onverzettelijk-besliste en tegelijk teeder-liefdevolle zorg der Kerk om het onmisbare vaatwerk zuiver te houden, waarin de troostvolle waarheid des Evangelies rein gehouden en uitgedragen moet worden. De leer van het Schriftgezag dóórgeven onverminkt, dat is koninklijk werk der Kerk. Het beteekent, dat de troonzetel van Gods waarheid tot Gods eer in het midden der gemeente hare vaste plaats bekleeden blijve.

Leertucht oefenen is mitsdien geen ketterjagerij, maar heilige arbeid onder de leuze: tot eer van God en tot zaligheid der zielen, die een Evangelie-boodschap noodig hebben, waarin God zelf Zich tot hen richt met hoog gezag!

Het andere stuk van de roeping der Kerk ten opzichte van de belijdenis van het Schriftgezag omschreef Junius als een propageeren van de autoriteit der H. Schrift.

Doet de Kerk des Heeren dat niet, als zij zich een pilaar der waarheid betoont?

Heel de Kerk zoo niet, „omdat zij als een zuil is, waarop God wilde, dat Zijn waarheid openlijk vastgehecht zou worden, opdat als 't ware voor aller oogen deze heilswaarheid mocht worden voorgesteld en bekend gemaakt?“

Nu is dat misschien voor sommigen van mijn lezers iets heel wonderlijks: propaganda voor een stuk belijdenis, in dit geval voor de belijdenis van het Schriftgezag.

Omdat voor velen in onzen tijd de afstand tusschen de leer, de belijdenis, en de heilswaarheid, het Evangelie Gods, zoo groot geworden is! In de eeuw der groote Reformatoren was dat geheel anders. Toen gevoelde men het als iets, dat geheel in dezelfde lijn lag: belijdenis en Evangelie. Immers het wezen van beide was het gezaghebbende Woord van God. En men wist toen nog niet anders (gelukkig!), of propaganda voor de Gereformeerde belijdenis van het Schriftgezag was heerlijk zendingswerk: het was het vaatwerk ophouden voor aller oog, waarin het levend water van Gods Evangelie schitterde. Propaganda maken voor de leer van het Schriftgezag, — dat was: trachten alle onmisbare voorwaarden te vervullen, opdat de profetische verkondiging van het gezaghebbende Woord Gods zóó kon plaats hebben, dat vele harten werden bewogen tot het geloof.

In de Eeuw der Reformatie was het diepe overtuiging in de kringen van het Gereformeerde Protestantisme, dat men aan de zuil der gemeente Godsgeen lijst mocht vasthechten zonder bekendmaking daarin, geen leeg raam, zonder oproep van den hoogsten Koning daarin! De belijdenis van het Schriftgezag zonder meer zou de lijst zijn geweest zonder Koninklijke proclamatie daarin. Maar binnen de onlijstige zorgde toen de Kerk wel de waarheid te houden van het Woord Gods; het Evangelie, dat dringt tot gehoorzaamheid en geloof.

Weer anders gezegd: in de reformatische eeuw „preekte“ de Kerk des Heeren het Schriftgezag; en daarmede predikte zij het Woord, waartoe ook behoorde de uitlegging der H. Schrift in de practijk der Evangeliebediening.

Ook deze toelichting licht niet veel toe.

Daarin worden dingen gezegd, die voor ons reeds overbekend zijn.

Daarenboven wordt hier een eenzijdige konklusie getrokken.

Wij hopen dit te bewijzen.

— Tus

Ds B

vuren.

De s

hem op

ingenom

Zij de

Niets

of geant

er tevo

verenis

Dat b

voorbeh

2 en 3

broeden

Men

Hij 2

Van de

Men 1

een alva

Zijn v

genade

Keerst

uitgevan

zoo linc

Nu ke

Dat m

diond is

Men

wilde m

beslissin

En vo

kunnen

oorspron

Bestor

hem?

Wanne

lig leest

trekking

mentalite

male be

Kunne

ook omg

hebben

Wij va

Het sp

uitmaken

Wij zij

Maar

een tijd

gestaan.

Dan n

Want

de Clas

Agde“ al

En in

een gebe

Er wa

van Dr

Zijn b

kwestie

Men k

Prof. Ric

Het w

keuze en

gevonden

Heeft l

kerken c

moet hij

Synode v

Wij ku

noemde

Zij zie

Maar l

aan te z

Men k

verander

Iemand

verbete

Het zo

deren, d

blijft sta

Dat zo

lijken

En dat

van de a

Trouw

verander

Hij ver

bezwaren

slissingen

dentie m

Over

andere da

Begrijp

daarover

Maar v

Anders

kig in be

Toch i

bijster ov

spreken.

Ook tij

Assen har

algemeen.

Wel he

gunstige

Maar u

hiding va